

COOPERATION PRESCHOOL EDUCATION AND FAMILY IN AESTHETIC EDUCATION OF CHILDREN'S AS AN EXAMPLE OF FINE ART (END OF XIX – XX CENTURY)

The basis of the analysis of historical and pedagogical literature and archival documents were used in the article. The article deals with the main trends of pre-school education in the sphere of aesthetic education of children. Forms and methods of influence on children to develop their aesthetic feelings are studied. Ways of parents pedagogical aesthetic education and their Influence on aesthetic education of children are traced. The ways of training parents in the matters of aesthetic educations of children were discussed: the requirements of pre-school establishments for the knowledge, abilities and skills of parents in aesthetic education in the family were characterized (the ability to illustrate their own narrations, to describe the household objects, animals, plants, birds and fish from memory and from nature; the ability to cut info patters and to sew children clothes and underwear, to knit and make flowers of paper etc.) The forms of broadening the parents experience in aesthetic education of a child in the family (by means of individual talks with parents, meeting for parents, traditional organization, ambitions) "Pre-school education where the scientific, pedagogical and methodical works".

In the article the instructions of the developments of the aesthetic taste of children in the family were worked out details (teaching to draw by familiarization of a child with straight lines, corners, polygons, drawing simply ornaments by tracing the dots, coloring ornaments, mould simply objects in clay from nature and from memory).

Key words: art, aesthetic education, child care center, family interaction and preschools in the child's upbringing.

УДК 37(091)

Бабельчук О.І.

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
(80-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ)**

У статті вивчено, проаналізовано та узагальнено історико-педагогічні джерела, періодичні видання, монографії та доповіді керівних кадрів у галузі освіти. У роботі визначена актуальність і необхідність звернення до історичного досвіду минулого для вирішення проблем, що існують у сучасній системі управління освітою. Авторкою наведено ряд фактів, що визначають історичний період 80-тих років ХХ століття найбільш сприятливим і найменш досліджуваним з точки зору зазначеної проблеми.

Ключові слова: освіта, управління освітою, адміністратор, інспектор, центральне керівництво, координуюча ланка, функції, тенденції.

Питання освіти, проблеми, тенденції розвитку, перспективи є найвагомішими й найбільш значущими на будь-якій стадії розвитку суспільства й у будь-якій країні. Як тільки сформувалося первісне суспільство, так і виникли питання щодо його подальшого розвитку й функціонування, що, у свою чергу, стало початком становлення для такого одвічного питання, як освіта, її розвиток, структура, функції, методи, завдання, мета.

Визначаючи суть дефініції "освіта" сьогодні, вважаємо за необхідне звернутися до "Енциклопедії освіти" за редакцією академіка НАПН України В. Кременя. У зазначеній енциклопедії освіта визначається як "цілеспрямована пізнавальна діяльність людей з отримання знань, умінь та навичок або щодо їх вдосконалення. Процес і результат засвоєння особистістю певної системи наукових знань, практичних умінь та навичок і пов'язаного з ними того чи іншого рівня розвитку її розумово-пізнавальної і творчої діяльності, а також морально-естетичної культури, які у своїй сукупності визначають соціальне обличчя та

індивідуальну своєрідність цієї особистості" [1, с. 18]. Згідно з цим визначенням, стає очевидним нагальність й значущість питання освіти для розвитку держави.

Відзначимо, що як у будь-якому іншому процесі, для ефективного розвитку, структуризації, вдосконалення та відповідності потребам суспільства необхідною є чітка система управління освітою.

Також вважаємо за необхідне додати, що для пошуку шляхів вирішення нагальних питань необхідним є звернення до досвіду минулих років. Історичний період 80-тих років ХХ століття характеризувався найбільшою зацікавленістю питаннями управління освітою. Головним показником цього процесу було збільшення кількості навчальних закладів, створення координуючої ланки між керівництвом навчального закладу та центральним керівним органом у сфері освіти.

Як показав аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, питання управління освітою не виокремлювались і не були предметом окремого цілісного дослідження. Проблеми управління освітою, тенденції її розвитку в 80-тих роках ХХ століття досліджувались у межах становлення та розвитку системи освіти на території України.

Дослідженню зазначеної проблеми присвячені наукові праці В. Андрущенка, Г. Дмитренка, Г. Єльнікової, В. Лутая, В. Олійника, які розкривають філософські аспекти управління освітою, розглядають сутність стратегічного та адаптивного управління, підвищення кваліфікації працівників професійно-технічної освіти, форми й методи організації навчання дорослих.

У ході аналізу та вивчення науково-педагогічної літератури з досліджуваної проблеми було встановлено, що питання управління освітою частково були досліджені у працях С. Арутюнова, В. Гоц, Н. Гущина, О. Д'яченка, О. Кисельова та ін., а саме: політичне планування освіти, суспільна думка та її вплив на політизацію освіти, прийняття рішень у сфері управління освітою тощо.

Використання методів управління, визначення категорій адміністративного складу, планування освіти, ієрархічність у структурі освіти були досліджені у працях В. Ключикова, С. Наумової, Л. Рогачової, І. Яковенка.

Відзначимо, що сьогодні в Україні видається журнал "Теорія та методика управління освітою", часопис "Управління освітою", науково-практичний журнал "Освіта і управління", в яких широко представлений матеріал щодо сучасних проблем у галузі управління освітою. На жаль, матеріали щодо становлення та історичного розвитку питання, яке досліджується, майже відсутні. Звернемо увагу й на той факт, що період 80-тих років ХХ століття вважається найбільш сензитивним для становлення й розвитку управління освітою.

Таким чином, зазначимо, що питання управління освітою, її рівні, методи, функції, завдання досліджувались лише частково й не були предметом окремого історико-педагогічного дослідження.

Метою статті є дослідження питань та виокремлення провідних тенденцій у сфері управління освітою в 80-тих роках ХХ століття.

Як було вже зазначено, 80-ті роки ХХ століття мали вагоме значення для становлення системи управління освітою, визначення її провідних завдань, мети, функцій та обов'язків.

Відзначимо, що саме в цей період вперше ставиться питання щодо визначення сутності таких понять, як "адміністратори", "управлінці в освітній сфері". Так, згідно даних журналу ЮНЕСКО "Перспективи. Питання освіти" [2], більшість науковців і діячів освіти до складу адміністраторів відносили непедагогічний склад навчального закладу і, як наслідок, не вважали їхню роботу цінною та необхідною через те, що робота самого педагогічного складу навчального закладу ставилась вище за внесок і працю інших співробітників. Проте слід визнати, що у першій половині 80-тих років ХХ століття ситуація кардинально змінюється. Чинникам таких змін виступили:

- розширення мережі закладів освіти;
- довготривалі кількісні та якісні зміни в сфері освіти;

- необхідність контролю центральним керівництвом виконання наказів та слідування політичній ідеї без відхилень;
- перетворення освіти на гігантські в масштабах країни організації, що виконують цілу низку виключно складних завдань.

Отже, стає очевидним необхідність формування якісно нової системи управління освітою, що передбачає наявність трьох рівнів управління: навчальний заклад, координуюча ланка, центральне керівництво (рис 1).

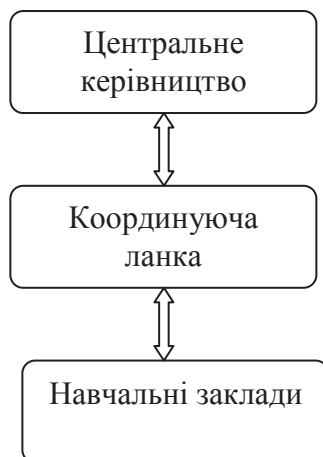

Рис.1. Рівні управління освітою (80-ті роки ХХ століття).

Для більш вагомого обґрунтування необхідності створення координуючої ланки управління освітою дослідимо функції рівнів системи управління освітою у 80-тих роках ХХ століття. Так, до функцій організацій центрального керівництва належать: узгодження цілей освіти із загальним напрямом розвитку країн; отримання необхідних коштів та розподіл, регулювання й перевірка їх використання; будівництво та ремонт необхідних об'єктів; сприяння дослідженням в сфері освіти; забезпечення достатньою кількістю інформації на всіх рівнях щодо планів і завдань; стимулювання, підтримка, координація та спостереження за діяльністю всієї державної системи освіти.

Розширення функцій навчальних закладів і тенденція до виконання центральними органами нових функцій вимагає створення органів для координації діяльності закладів освіти та надання їм допомоги, а також для забезпечення зв'язку між освітніми закладами та центром. Також до функцій координуючої ланки належить узгодження національних планів і директив з потребами кожного регіону та міста. Складність виконання зазначених функцій передбачає створення консультативних та адміністративних служб з питань планування, з технічних і навчальних питань.

Відзначимо, що створення нової ланки, нового рівня в управлінні освітою потребувало не тільки проведення реформи в системі освіти для узгодження обов'язків і функцій між рівнями управління освітою, а й порушило таке важливе питання, як підготовка кваліфікованих кадрів.

На підставі аналізу та вивчення історико-педагогічної літератури досліджуваного історичного періоду (80-ті роки ХХ століття), можна виокремити провідні тенденції розвитку системи управління освітою, а саме:

- часткове диференціювання програми підготовки спеціалістів (адміністратори та інспектори) в залежності від специфічних функцій та адміністративного рівня системи;
- критичний аналіз адміністративних обов'язків з метою розробки конкретних посадових вказівок для конкретних посадовців на різних рівнях;
- перегляд адміністративних та інспекторських функцій для створення нових і скасування старих посад у зв'язку зі змінами потреб системи управління освітою;
- встановлення реальних норм кількості керівників на різних рівнях управління і в різних галузях освіти;

- перевірка критеріїв відбору адміністраторів та інспекторів;
- встановлення відповідальності конкретного відомства або підрозділу за координацію підготовки на кожному адміністративному рівні;
- проведення досліджень, міжнародне співробітництво у сфері управління освітою [3].

У межах даної роботи відзначимо, що система управління освітою у 80-ті роки ХХ століття мала ряд проблем, які, головним чином, були пов'язані з процесами прийняття та виконання рішень, комунікацій, визначення завдань і бюджету, а також здійснення фінансового контролю.

Таким чином, система управління освітою у 80-ті роки ХХ століття зазнала перетворень і набула вагомості, актуальності й широкого вивчення.

На наш погляд, цінним для більш ефективного розвитку питань управління освітою буде глибоке та досконале дослідження періоду 90-тих років ХХ століття, а також дослідження питань педагогічного управління та управління навчально-виховним процесом середньої школи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Енциклопедія освіти. / Акад. пед. наук України, головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Реньон А. Подготовка администраторов и требования к управлению / А. Реньон // Перспективы. Вопросы образования. – 1982. – № 1 – 2. – С. 256 – 264.
3. Миклош Э. Управление образованием: тенденции развития / Э. Миклош // Перспективы. Вопросы образования. – 1982. – № 3. – С. 73 – 80.

Бабельчук О.И.

УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЕМ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ (80-Е ГОДЫ ХХ ВЕКА)

В статье изучены, проанализированы и обобщены историко-педагогические источники, периодические издания, монографии и доклады руководящих кадров в области образования. В работе определена актуальность и необходимость обращения к историческому опыту прошлого для решения проблем, существующих в современной системе управления образованием. Автором приведен ряд фактов, определяющих исторический период 80-х годов ХХ века как наиболее благоприятный и наименее изученный с точки зрения указанной проблемы.

Ключевые слова: образование, управление образованием, администратор, инспектор, центральное руководство, координирующее звено, функции, тенденции.

Babelchuk O.I.

MANAGEMENT OF EDUCATION: PROBLEMS AND PERSPECTIVES (80-IES OF THE XX CENTURY)

Historical-pedagogical sources, periodicals, monographs and reports of leading educators are studied, analyzed and summarized in the article. The relevance and need to turn to the historical experience of the past to solve the problems that exist in the modern system of management of education is defined in the article. The author presented a number of facts that determine the historical period of 80-ies years of the XX century as the most favorable and the least studied in terms of this problem.

Key words: education, management of education, administrator, supervisor, central management, coordinating link, functions, trends.